

Adım adım savaşa sürüklenirken durmak mı, durdurmak mı?

Ortadoğu, Kafkasya, Güney Asya ve Balkanlar'da savaş çanlarının sesleri iyiden yükseliyor. ABD, hedef ülke ilan ettiği İran'a karşı olası askeri saldırı planlarını hem söyleyip hem hayata geçirirken, ABD ve NATO bağımlısı Gürcistan ile Rusya arasında yeni bir çatışma tehdidiyle birlikte Karadeniz'deki gerilim de tırmanıyor.

Gürcistan'ın, geçtiğimiz yıl yaşanan savaşın ardından bağımsızlığını ilan eden Abhazya'nın Karadeniz kıyısı açıklarında bazı gemilere el koyması, henüz Rusya ile savaşının üzerinden bir yıl geçmemişken, yeni bir Rusya-Gürcistan savaşına yol açma riskini büyütüyor.

Abhazya Devlet Başkanı Sergey Bagapş, Gürcistan'ın tarafsız sularda sivil gemilere zor kullanılarak el koymasına karşılık vermesi ve gerekirse Gürcü sahil güvenlik botlarını batırması için Abhazya donanmasına emir verdi. Gürcü donanması ve sahil gücünün ABD ve NATO tarafından eğitiliyor olması, Abhazya'nın ise Rusya tarafından korunması bu çatışma olasılığının doğuracağı yıkımı daha da büyütmeye potansiyeli taşıyor. Rus Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü'nün, Gürcistan'ın Abhazya'ya giden gemilere el koymasına tepki göstererek, "Bölgedeki askeri ve siyasi durumu kötüleştirerek riske giriyorlar ve ciddi silahlı olaylara sebep olabilirler" şeklindeki çıkışı da bu tehlikenin bir işareti olarak okunmalı. Ki, sözcününün bu açıklamasının ardından Rusya, 15 Eylül'de, Rusya sınır güçlerinin Abhazya'nın Karasuları sınırını ihlal eden tüm gemileri durduracağını duyurdu.

Abhazya'yı denizden kuşatmaya çalışan Gürcistan'daki mevcut iktidar, Rusya'nın hem anlaşma hem de ulusal çıkarları bakımından buna karşılık vermek zorunda olduğunu tamamen farkında. Rusya'yla son çatışmasında, geçen sene Ağustos ayındaki beş günlük savaşta bozguna uğrayan Tiflis, ABD ve NATO'dan destek garantisi olmaksızın şimdiki gibi hareketleri göze alacak pozisyonda değil. Dolayısıyla bu çıkışlar ve Abhazya'ya giden gemilere el koyma olaylarının ardından ABD'nin olduğu geniş kesimlerce dillendiriliyor. Hatırlanacağı üzere geçen seneki savaşın sona ermesinden günler sonra o zamanki senatör, şimdinin ABD Başkan Yardımcısı Joseph Biden Gürcü başkentine uçarak ülkeye 1 milyar dolar yardım sözü verdi ve böylece Gürcistan'ı, Mısır ve İsrail'in ardından en fazla Amerikan dış yardım alan üçüncü ülke yaptı.

Gürcistan-Rusya savaşının hemen ardından, Ağustos 2008'de, ABD ve NATO gemileri Karadeniz'e aktılar ve Amerikan gemileri Washington'un sivil yardım olarak açıkladığı fakat Rus kaynaklarının çatışmada kaybedilmiş askeri teçhizatın yerine yenilerini içerdiğinden şüphelendiği mallarını ulaştırmak üzere Gürcü liman kentleri Batum ve Poti'ye gittiler. Aynı süreçte NATO, beş günlük savaşta Gürcistan askeri altyapısının uğradığı zarar tespit etmek üzere Gürcistan'a bir heyet yolladı. Bunu takiben ABD ile Gürcistan arasında Stratejik Ortaklık Belgesi'nin onaylandığı duyuruldu.

Eylül ayı başlarında Gürcistan'a dönük ABD ve NATO destek adımlarına bir yenisi eklendi. En üst düzeyde NATO savunma ve lojistik uzmanlarından oluşan bir heyet 9 Eylül'de "Gürcistan Silahlı Kuvvetleri'nin gelişimine destek vermek için" Gürcistan'ı ziyaret etti.

ABD ve NATO'nun arka çıktıkları Gürcistan ile İran'ın komşusu Azerbaycan arasında genişleyen askeri işbirliği, bütünüyle Karadeniz ve bir bütün olarak Kafkas bölgelerindeki ABD-NATO'nun genel askeri planları ile ve dahası İran'a karşı savaş ile bağlantılıdır. Bu genel planın önemli bir ayağı olan Bulgaristan ve Romanya'daki ABD üsleri, Sofya Haber Ajansı tarafından açığa çıkarılmıştı. Ajans, "Bulgaristan'daki iki ve Romanya'nın Karadeniz kıyısındaki bir hava üssünün İran'a bir saldırı için kullanılabileceğini yazdığında, her iki devlet de susarak, bu bilgiyi doğruladılar. 2004 yılında NATO'ya üye olan bu iki devlet, o tarihten bu yana ABD ve NATO'nun sınırsız erişim kazandığı Bulgaristan'daki üç ve Romanya'daki dört askeri üssü, tüm bir yelpazede askeri hareketler için kullanıma açmış durumdadır. Bu iki ülkedeki ABD ve NATO üslerini, ülkemizdeki, Gürcistan'daki ve yakın gelecekte kurulması kesinleşen Ukrayna'daki üslerle birlikte değerlendirdiğimizde, ABD ve müttefiklerinin Karadeniz'i sadece Rusya kıyısının ittifak tarafından kontrol edilmediği bir NATO bölgesine dönüştürmek için çabaladıkları görülecektir.

Rusya'nın komşusu Moldova'da medis sözcüsü Mihail Ghimpu, açık bir şekilde Romanya'yla birleşmekten, yani onun tarafından yutulmaktan söz ediyor ve bunu savunuyor. Moldova'dan ayrılmış olan ve 1.200 Rus askerinin bulunduğu Pridnestrovyan Moldova Cumhuriyeti ise, 1990'da Moldova'dan tam da Roman-

ya'nın içine çekilme tehdidi yüzünden, binlerce kişinin ölümüyle sonuçlanan bir çatışmanın ardından ayrıldığını ilan etmişti. Romanya artık bir NATO üyesi ve Moldova'da iç savaş çıkması ya da Moldova ile Pridnestrovyan Moldova Cumhuriyeti arasında çatışma çıkması ve Romanya'nın birliklerini göndermesi durumunda NATO da duruma askeri olarak katılabilir, ki bu da Rusya ile karşı karşıya gelme sonucunu doğurabilir.

Aslında Avrasya bölgesindeki birçok noktada, ABD ve NATO tarafından -yer yer AB, Çin ve Rusya tarafından da- sorunlu bölgeler kaşınarak geniş çaplı bir çatışmanın öni açılıyor. Gürcistan-Güney Osetya ve Abhazya sorunlarının, Azarbaycan ile Ermenistan arasındaki Dağlık Karabağ sorununun, Moldova ve Ukrayna ile Pridnestrovyan Moldova Cumhuriyeti arasındaki sorunun kaşınması buna verilebilecek başlıca örneklerdir. Bu tabloya bakıldığında, söz konusu bölgelere dönük toplu ya da peşe peşe gelecek bir saldırı hazırlığının yapıldığını ve bunun bütün Kafkasya ve Karadeniz bölgesini tutuşturacak bir ateşe yol açacağını söylemek mümkün. Bu çatışmaların İran'a dönük bir saldırı ile tetiklenmesi olası.

Ne var ki İran'ın Rusya ve Çin ile olan ilişkileri durumu bir nebeze de olsa güçleştiriyor. Zira İran'ın ana nükleer reaktörü Bushehr'de kuruluyor ve herhangi bir ABD ve İsrail bombardımanı ya da füze saldırısının ilk hedefi olacak olan bu tesisin etrafında yaşayan 3700 Rus uzman, teknisyen ve aileleri var. Bu nedenle durum biraz hassas bir denge üzerinde ilerliyor.

Bilindiği gibi ABD'nin İran'a dönük bir saldırı hazırlığında olduğu yaklaşık 8 yıldır konuşuluyor. Daha önceleri bu saldırının, ABD tarafından Basra Körfezi'ndeki uçak gemileri, Irak ve ülkemiz üzerinden uçacak uzun menzilli İsrail bombardıman uçakları yoluyla yapılacağı varsayılıyordu. Ne var ki aradan geçen zaman zarfından ABD ve NATO müttefikleri ülkemizde zaten sahip olduklarının yanı sıra Irak, Afganistan, Pakistan, Kırgızistan ve Tacikistan'da da hava üsleri elde ettiler ve bu ülkelerin tamamının İran'la sınırları var. Böylece ABD ve AB askeri varlığını Karadeniz'de Bulgaristan, Gürcistan ve Romanya'ya ve İran'ın kuzeydoğu sınırındaki Hazar Denizi'nde Azerbaycan'a genişletmiş oldular. Dolayısıyla mevcut tabloya bakıldığında, İran'a karşı gerçekleştirilmesi artık çok daha yakın duran askeri saldırı, bu ülkeye daha önce öngörülenden çok daha yakın mevkilerden hava ve füze saldırıları ile gerçekleştirilebilir.

ABD, geride bıraktığımız hafta içerisinde İran'la sınırı olan tek NATO üyesi durumundaki Türk devlete, on iki noktaya yerleştirilmek üzere 8 milyar dolar değerindeki geliştirilmiş ve daha uzun menzilli PAC-3 (Patriot Advance Capability-3) füzelerinden 300 adet satmak istediğini duyurdu. Bunun yanında gözlerden kaçmayan bir başka önemli gelişme daha yaşandı. Türk devleti, NATO AWACS (Hava Uyan ve Kontrol Sistemleri) uçaklarının Konya'daki Ana Jet Üssü'nde konuşlandırılacağını açıkladı. Biraz hafızamızı yokladığımızda AWACS ve Patriot füzelerinin ülkemize en son 2002 sonlarında ve 2003 başlarında Irak işgaline hazırlık için gönderildiğini hatırlayacağız.

ABD ordusuna ait gazete, 15 Eylül günü bir başka dikkat çekici gelişmeyi duyurdu. Stars and Stripes isimli gazete, "İran kaynama noktasındayken ABD, İsrail güçleri füze savunmalarını test edecek" başlıklı bir makale yayınladı. Makalede, ABD'nin, testler için İsrail'e bin civarında birliğini göndereceğine yer verilerek, bu tatbikatın aylardır süren takvini zirve noktası olacağını da belgelendi.

Aynı yayın birkaç gün önce, Pentagon'un 173. Hava Tugayı ve 12. Savaş Uçağı Tugayı'yla geçen hafta Almanya'da "ABD ordusu tarafından şimdiye dek ABD dışında yapılmış bu tip en büyük tatbikat" olan geniş ölçekli bir "İsyana karşı koyma tatbikatı" yapıldığını duyurdu. İki birliği, İran'a dönük saldırının yaklaşığında dair sinyallerin güçlendiği bir süreçte, İran'a sınırı olan Afganistan ve Irak'a gitmeye hazırlanıyor olması dikkat çekici. ABD'nin, İran'a dönük saldırı hazırlığının sonuna geldiği artık diğer emperyalist güçlerce de dillendiriliyor. Rusya'nın NATO elçisi Dimitri Rogozin, bir sene önce Brüksel'deki NATO karargahında yapılan bir basın toplantısında; Rus istihbaratının, Gürcü askeri altyapısını, İran'a saldırımlar durumunda ABD birliklerine lojistik destek sağlamak üzere kullanılabileceğine dair istihbarat elde ettiklerini söyledi ve ekledi: "Gürcistan'daki gözetleme sistemleri ve hava üslerinin restorasyonu ya bir bütün olarak NATO'nun ya da özel olarak ABD'nin bu bölgedeki bazı hava operasyonlarına lojistik destek olarak yapıyor. Havaalanlarının ve tüm sistemlerin hızla yeniden inşa edilmesi, Gürcistan'dan çok uzak olmayan bir başka ülkeye -İran'ı kastediyor- karşı bir hava operasyonunun planlandığını kanıtıyor..."

Ancak asıl çarpıcı açıklama geride bıraktığımız yılın Ekim ayında, Rus Güvenlik Konseyi Sekreteri Nikolay Patruşev'den geldi. Patruşev, ABD ve NATO'nun Doğu Avrupa'daki askeri varlıklarını artırma politikasının Rusya üzerinde stratejik askeri üstünlük arayışı olduğunu belirterek, ABD'nin İran'a saldırıya karar vermesi durumunda bölgedeki müttefiklerine ihtiyaç duyacağını ekledi. Daha da öteye giden Patruşev, "İran'a karşı füze ve bombardıman saldırıları düzenlemeye karar verirse, ABD, sadık müttefiklere gereksinim duyacak. Ve eğer Gürcistan bu savaşın parçası olursa, bu Rusya'nın ulusal güvenliğine ek tehditler yaratacak." Yorumunda bulunarak, böyle bir durumda Rusya'nın Gürcistan'a askeri yöneliminin olabileceğini açıkça ifade etmiş oldu. Gürcistan ordusunun İsrail askerleri tarafından eğitilmesi, İsrail'in Gürcistan'a askeri teçhizat satması, AB'nin son açıklamasında Rusya-Gürcistan savaşında Gürcistan'ı suçlaması, Çin'in bölgede etkinliğini ağır ama emin şekilde arttırması, bölgedeki devletler arasında var olan sorunlar durumu son derece kırılgan hale getirmenin yanı sıra, bir kıvılcımla bölgesel bir savaşa da zemin hazırlıyor.

Sonuç olarak, geçtiğimiz on yıldaki ABD'in Yugoslavya, Afganistan ve Irak'ta ve bu ülkelerin çeperindeki birçok başka ülkede askeri varlığını arttırması ile bu üç ülkeye dönük saldırısını birbirinden bağımsız görmek mümkün değil. Görülmelidir ki, ABD ve müttefikler; işbirlikçileri her bir müttekip savaş alanını bir sonraki saldırganlık için sıçrama tahtası olarak kullanırlar ve hesaplanmış bir stratejiyi uyguluyorlar. Bu bakımdan Türk devletinin alacağı açıklanan 300 adet Patriot füzesini, ABD'nin, bölgemizdeki savaş-ışgal hazırlıklarından bağımsız düşünmek gerekir.

ABD'nin İran'a ambargo çabası, Çin seddine çarptı

Çin devlet şirketleri, ABD'nin tüm engelleme çabalarına karşın bu ay İran'a petrol satışına başladılar. Geçtiğimiz yıl baskı yaparak büyük şirketlerin İran'a petrol satmasını engelleyen ABD, Çin'in bu ülkeye petrol satmasını önleyemedi. Petrol satışı İran'a karşı uygulanan yaptırımlarda yer almadığı için herhangi bir hukuka aykırılık teşkil etmiyor. İranlı yetkililer, Çin'den alınan petrolün, geçen yıl ABD tarafından engellenen şirketlerden alınana eşdeğer olduğunu açıklarken, Washington'da bulunan Çinli bir yetkilî şunları belirtti: "Çinli şirketler İran ile normal ticari faaliyetlerini sürdürüyorlar. BM nezdinde İran'ın nükleer programıyla ilgili yaptıklarımız gayet tutarlı ve açık. Çin gerekli taraflarla diplomasiyi dili kullanarak barışçıl bir çözüm için çalışıyor."

Diğer Asya ve Avrupa petrol şirketleri ve ticari işletmeler de Tahran'a petrol satıyorlar. JP Morgan'dan Lawrence Eagles: "Piyasadan işittiğimiz tahminlere göre hergün yaklaşık 30.000 ila 40.000 varil civarında petrol 3. şahıslar aracılığıyla Çin'den İran'a gidiyor." Bu yorum İran'a petrol arz eden satıcıların durumunu yansıtır mahiyette. İran genellikle günde 120.000 varil petrol ithalat ediyor. Petrol piyasasındaki tüccarlar bu sekiyatta rolü olan araçların ve şirketlerin isimlerini açıklamadılar. Yukarıda bahsi geçen sekiyate dışında Pekin'in önde gelen petrol şirketleri Sinopec ve CNPC, Tahran ile 4 milyar dolarlık bir petrol anlaşması imzalamışlardı.

İran dünyanın en büyük petrol üreticilerinden biri olsa da, kendi kaynakları işleyecek teknolojiye sahip olmaması, mevcuttaki tesislerinin eskimiş olması nedeniyle dışarıdan petrol satın alıyor. ABD ve bazı yandaşı devletler, İran ekonomisinin en kırılgan noktası olan petrol konusunda ortak hareket ederek İran'ın petrol ithalatını kısıtlamak istiyorlar. Obama görevine gelmeden önce böyle bir hedeften bahsetmiş ve ABD'li diplomatlar BM Güvenlik Konseyi'nde İran'a petrol satışının yasaklanmasını tartışmışlardı. İran'a petrol satışı gerçekleştiren uluslararası şirketleri cezalandırarak yasa teklifi, ABD kongresinde büyük çoğunluğunun desteğini alarak kabul edilmişti. Bunun üzerine aralarında BP'nin de bulunduğu çok sayıda tekel, İran'a petrol satışını durdurmuştu.

Avrupa'da süt üreticileri alana çıktı

Hollanda ve Almanya'da süt üreticileri, Avrupa'da süt fiyatlarının düşmesini protesto etmek için 500 bin litre sütü Hollanda'nın doğusundaki Winterswijk'de tarlaya döktüler. Hollanda süt üreticileri kuruluşu Dutch Dairy Board (DDB) yetkilisi Geert Kroes, eylemlerinin ardından, "Masraflarımızı bile çıkaramadık. Süt üretmek bize pahalıya patlamaya başladı" dedi. Hollanda-Almanya sınırındaki eylem, süt fiyatlarını protesto eden üreticilerin Avrupa çapında 40 milyon litre süt dökmesi eyleminin bir parçası olarak yapıldı.

Saakaşvili: Abhazya bir gün yine Gürcistan'ın olacak

BM Genel Kurulu'nda konuşan Saakaşvili, "Zaman alacak ama Abhazya, bir zamanlar olduğu gibi yine Gürcistan'ın en güzel kısmı olacak" dedi. Abhazya'nın son durumu hakkında kara bir tablo çizen Saakaşvili, "Avrupa bugün dışardan bir güç tarafından inşa edilen ve Gürcistan'a uzanan yeni bir Berlin duvarıyla bölünmüş durumdadır" diyerek, Batılı güçlerden Rusya'ya tavır almalarını istedi. Gürcistan'ın Ağustos 2008'de Güney Osetya'da giriştiği operasyonun ardından hareket geçen Rusya, önce Gürcü kuvvetleri püs-kürt ederek Gürcistan sınırlarına girmiş, çatışmaların sona ermesinin ardından da Abhazya ile Güney Osetya'nın bağımsızlığını tanıdı. Abhazya ile Güney Osetya'nın bağımsızlığı daha sonra Nikaragua ve Venezuela tarafından da tanındı.